

A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

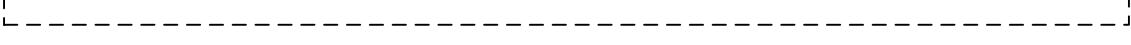
N 2 1 1 1 3 1 2 1

6.
osztály

2021. május 4., kedd / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltötoll vagy golyóstoll.

6. osztályos ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!
Kódszámodat ragasd, illetve írd be a jobb felső sarokban levő keretbe!
Mielőtt a feladatok megoldásába kezdenél, óvatosan tépd ki a mellékletet, amelyen a két szöveg található!
Ezután figyelmesen olvasd el az egyes feladatok utasítását, és oldd meg a feladatokat!
Minden feladat esetében a választ az erre a célra kijelölt helyen írd a keretbe!
Írott betűkkel, olvashatóan írj!
Ha tévedtél, válaszodat húzd át, majd írd le a helyeset!
A végén még egyszer ellenőrizd a válaszaidat!
Sok sikert kívánunk.

A felmérőlap terjedelme 12 oldal.

N 2 1 1 1 3 1 2 1 0 2

N 2 1 1 1 3 1 2 1 0 3

3/12

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

1. szöveg:

A levelezés története

Több ezer évvel ezelőtt az emberek szóbeli üzeneteket küldtek egymásnak, s csak azt követően térték át az írásos üzenetek küldésére, amelyeket futárok kézbesítettek. Ez már az ókori Babilóniában, Egyiptomban és Rómában is szokás volt. A görögök és a rómaiak leginkább viasztablákra írták a feljegyzéseiket. A viasztablát később a palatábla váltotta fel.

A papiruszt, amely sásból készült, a Nílus mentén használták először. A hosszabb levelekhez több papiruszt ragasztottak össze, majd tekercsbe göngyölték. A papiruszra nádtollal írtak, és különböző színű festékekkel emelték ki a tartalom fontosabb részeit. A papirusz számos jó tulajdonsága miatt elterjedt Európában is.

A papirusz mellett az ókorban szívesen használtak állati bőrökön készített hártyát. Ez volt a pergamen, amely nagyon alkalmas volt a festésre, emellett tartósnak bizonyult. A középkori kódexek legtöbbje például pergamen alapanyagból készült.

A 13. században kezdte felváltani a pergamen használatát a papír, amely Kínából ered. Európában az arabok honosították meg.

Az ókori görögök és rómaiak már magas színvonalú levelezést folytattak. A hivatalos és a magánlevelezés szétválására még csak a polgárosodás idején került sor.

2. szöveg:

Az első e-mailt Ray Tomlinson küldte el 1971-ben. Azóta kacska ringós utat járt be az elektronikus levelezés, de még mindig alapvető kommunikációs eszköz, bármennyire is próbálják folyamatosan letaszítani a trónról.

Bár sokan azt hiszik, hogy az e-mail és az internet összeforrott fogalmak, ez nem igaz: e-mail előbb volt, mint internet. Legősibb formái egyszerű szöveges üzenetek voltak, amelyek kutatási számítógépek között biztosították a kapcsolatot. 1971-ben az internet elődjén keresztül küldte el az első mai értelemben vett e-mailt Ray Tomlinson. 1972-ben használták először a kukac (@) jelzést arra, hogy elválasszák a küldőt jelölő karaktert a hálózat nevétől. Az e-mail név ekkor még nem jelent meg rövidítve, az *electronic mail* megnevezést egészen 1982-ig használták. 1988-ban jelent meg az első olyan levelező szoftver, amelyet bárki használhatott. 1993 óta kaphatók olyan mobiltelefonok, amelyeken e-mailezni is lehet. Ingyenes e-mail azonban csak 1996-tól létezik.

Annak ellenére, hogy az e-mailt sokan próbálták meg leváltani, egy baráti találkozó vagy egy üzleti megbeszélés még mindig gyakran végződik azzal, hogy „Dobd át e-mailen!”.

(A <https://tudaszbazis.sulinet.hu> és a 24.hu nyomán. A kép forrása: <https://www.staystock.com/>. Letöltve: 2020. 4. 5.)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Varró Dániel: Miért üres a postaláda mostanába?

Nem tudom, hogy mostanába
Miért üres a postaláda.
Megy az ember oskolába,
Belekukkant, belenéz:
Se képeslap, se levél.

Postás bácsi, mondja, drága,
Hol csatangol mostanába?

Új ficsúrok, asszonykák
Nekem, kérem, azt mondták,
Mostanába más a módi,
Nem divat már futni-lóttni.

Én hallgattam az intelmekre,
Felköltöztem az internetre.

Untam is már lóttni-futni,
Meg hát aztán, tetszik tudni,
Délutánra általában
Átkozottul fájt a lábam.

Mer' azelőtt minden háznál
Személyesen kinn termettem –
Mostan moccamom se köll, hogy
itt lakok az internetben.

Azóta a levelek
Nem hevernek kupacban,
Levél helyett üzenet,
Bélyeg helyett kukac van.

Lábam nem fáj, még ha fáj is,
Létezésem virtuális.

A nevem is más lett, rám a
Régi név már nem illett,
Nem hívnak már Gálnak, Pálnak,
Hanem hívnak Emilnek.

Emil bácsi, tiszteletem,
Jött-e ma tíz levelem?
Jött, Varró úr, izengették
Nem is tizen, tizenketten.

(A szöveg forrása: Bárány Jánosné–Nagyné Bonyár Edit: Hétszínlági. OFI. Budapest, 2016.
A kép forrása: <http://digikonyv.tudastar.com>. Letölve: 2020. 4. 5.)

N 2 1 1 1 3 1 2 1 0 5

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai A levelezés története című 1. szöveghez és az alatta olvasható 2. szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el mindkét szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. A két szöveg közül az egyik tanítási céllal, iskolai használatra készült. Húzd alá, hogy melyik, és indokold meg a választásodat!

az 1. szöveg

a 2. szöveg

Indoklás: _____

(1 pont)

2. A 2. szövegnek nincs címe. Adj neki megfelelő címet az 1. szöveg címének a mintájára!

(1 pont)

3. Az 1. szöveg alapján válaszolj röviden a kérdésekre!

Mire írtak a görögök és a rómaiak először? _____

Hol használták először a papiruszt? _____

Hol találták fel a papírt? _____

(2 pont)

4. a) Melyik kép illik az 1. szöveg második bekezdéséhez? Karikázd be a betűjelét!

A

B

C

(1 pont)

4. b) Indokold meg a szöveg segítségével a képválasztásodat!

(1 pont)

5. A 2. szöveg alapján dönts el, hogy igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások! Karikázd be az I-t vagy a H-t!

Az internet előbb megjelent, mint az e-mail.

I H

Az e-mailezésért a kezdetben fizetni kellett.

I H

(2 pont)

6. Írd ki a 2. szöveg második bekezdéséből, minek a rövidítése az e-mail szó!

Digitized by srujanika@gmail.com

(1 pont)

N 2 1 1 1 3 1 2 1 0 7

7. Írd ki a 2. szöveg első bekezdéséből az alábbi szó rokon értelmű megfelelőjét!

kanyargós _____

(1 pont)

8. Mi az alábbi mondat jelentése? Írd a vonalra!

„Dobd át e-mailen!”

(1 pont)

9. Alkosd meg a megadott szavakból a mondatokba illő összetett szavakat, és írd be őket a megfelelő helyre! Ha kell, toldalékold is őket!

fiók, illem, szabály, posta

Az elektronikus levelezésnek is vannak _____, amelyeket illik betartani.

Az elektronikus _____ külön mappában olvashatók a küldött és kapott üzenetek.

(2 pont)

10. Melyik szót választottuk el helyesen? Húzd alá!

ró – mai – ak

pap – ír – usz

vi – asz – táb – lák – ra

(1 pont)

N 2 1 1 1 3 1 2 1 0 8

11. a) Írj az 1. szöveg második bekezdéséből az alábbi vonalra egy megfelelő főnevet úgy, hogy a szavak betűrendben kövessék egymást!

nádtoll papirusz _____ tekercs
(1 pont)

11. b) Húzd alá az alábbi mondatban a két igét!

1988-ban jelent meg az első olyan levelező szoftver, amelyet bárki használhatott.

(1 pont)

12. Pótold a hiányzó rövid vagy hosszú magánhangzókat és mássalhangzókat, illetve a *j* vagy *ly* betűt!

A papírhulladéknak otthon is tegyél ki egy külön doboz ____! A család tö ____ i tagját szoktasd arra, hogy külön gy____jtsétek a papírt! Az i____en cselekedettel hozzásegítesz a környezet megóvásához.

(2 pont)

13. Egészítsd ki a mondatokat a zárójelben megadott szavak megfelelően toldalékkolt alakjával!

A papír az arabok közvetítésével érkezett _____.
(Európa)

A viasztáblákra _____ lehetett írni.
(nehéz)

A papír _____ az iskolában is tanultunk.
(története)

(3 pont)

N 2 1 1 1 3 1 2 1 0 9

9/12

14. a) Kérdezz egész mondattal az aláhúzott részre!

A viasztáblát később a palatábla váltotta fel.

(1 pont)

14. b) Alakítsd át az alábbi állító mondatot tagadóvá úgy, hogy az aláhúzott részt tagadd!

Az első e-mailt Ray Tomlinson küldte el 1971-ben.

(1 pont)

15. Alakítsd át felszólító mondattá az alábbi kijelentő mondatot! A szám és a személy maradjon változatlan!

A feladatot e-mailben küldök el nekem.

(1 pont)

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Miért üres a postaláda mostanába?* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. a) Milyen problémát vet fel a költő az első versszakban?

(1 pont)

1. b) Mit kérdez a postástól a második versszakban? Fogalmazd meg a saját szavaiddal!

(1 pont)

2. Pótold a vers értelmében a hiányzó szavakat az alábbi mondatokban!

A postás a válaszában elmondja, hogy már nem _____ kivinni a házakhoz a leveleket. Ezt ugyanis felváltotta az _____.

(1 pont)

3. Mi felel meg az újféle levelezésben az alábbiaknak? Írd a vonalakra!

Levél: _____

Bélyeg: _____

(1 pont)

4. Szerinted mire gondol a postás azzal, hogy őt most már Emilnek hívják?

(1 pont)

N 2 1 1 1 3 1 2 1 1 1

5. Karikázd be a két helyes állítást a vers értelmében!
- A Postás megunta a sok rohangálást.
 - B Postásnak mostanában sokat fáj a lába.
 - C Költő sok üzenetet kap, de nem a régi postaládába.
 - D Postás kigondolt néven szólítja meg a költőt.

(1 pont)

6. Írd ki az első versszakból a régies szót, és írd mellé a mai formáját!

(1 pont)

7. Írd a vonalra az alábbi szó rokon értelmű megfelelőjét!

moccan _____

(1 pont)

8. a) Írd ki a negyedik versszakból a rímelő szavakat, és húzd alá a rímet!

(1 pont)

8. b) Húzd alá ennek a rímnek a fajtáját!

keresztrím

páros rím

(1 pont)

9. Képzeld el, hogy nem minden postás örül annak, hogy kevesebb levelet kell kivinni! Írj Pál postás bácsi nevében (egyes szám első személyben) egy 5–7 mondatos szöveget, amelyben fogalmazd meg, hogy:

- miért nem örülsz a változásnak,
- miért volt jobb a régi időkben,
- mit kellene tenni, hogy visszaálljon a régi rend!

A	B	C
3	2	1

Ügyelj a helyesírásra!

Pál postás panaszai

Összpontszám: 40